تفاوت های مزاجی انسان و گرایش به پیچیدگی

اسماعیل ضرغامی[1]، فائزه دادرس[2]، نفیسه حسینی یکتا[3]

۱- گروه معماری،دانشکده معماری، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی. ۲- گروه معماری، دانشکده معماری، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، دانشجوی دکترای معماری. نویسنده مسئول. ۳- گروه طب سنتی دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران .

اطلاعات مقاله

نوع مقاله
پژوهشی

تاریخچه مقاله
دریافت : ۹۶/۳/۲۱
پذیرش : ۹۶/۶/۱۲

کلید واژگان
طب سنتی، مزاج، سادگی و پیچیدگی، محیط.

نویسنده مسئول
Email:
faeze_dadras@yahoo.com

چکیده

مقدمه: تفاوت های جسمی و روحی افراد بر گرایش به عوامل محیطی تاثیرگذار است. هدف این مطالعه بررسی تاثیر تمایزات فردی انسانها با دسته بندی مزاج به عنوان تعریفی جامع و کامل در طب سنتی بر گرایش افراد به مولفه محیطی سادگی و پیچیدگی است.

روش کار: این مطالعه بر روی ۱۶۵ نفر از مراجعین درمانگاه طب سنتی دانشگاه تهران صورت گرفت. از پرسشنامه مزاجی و معاینه فیزیکی جهت تایین مزاج و پرسشنامه محقق ساخت جهت سنجش گرایش به مولفه پیچیدگی دردو بخش ساختمان ها و تصاویر انتزاعی استفاده شد. برای تدوین پرسشنامه گرایش به پیچیدگی مجموعه تصاویر انتخابی با روش دلفی و نظر سنجی از ۷ نفر متخصص معمار و ۷ نفر متخصص گرافیک انتخاب شده و در پرسشنامه قرار گرفتند. روایی و پایایی پرسشنامه سنجیده شد. داده های هر دو پرسشنامه با نرم افزار SPSS-۲۲ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: در مجموع ۱۰۰ نفر با توزیع یکسان مزاجی (۵۰ نفر مزاج سرد و خشک و ۵۰ نفر مزاج گرم و تر) پرسشنامه را تکمیل کردند. در بخش گرایش به تصاویر نقاشی مزاج سرد و خشک نسبت به مزاج گرم و تر گرایش بیشتری به طرح های پیچیده در مقایسه با طرح های ساده داشتند. ولی در گرایش به بدنه بیرونی ساختمان مزاج گرم و تر نسبت به مزاج سرد و خشک گرایش بیشتری به ساختمان هایی با ترکیب حجمی پیچیده تر دارد.

نتیجه گیری: مزاج های مختلف در انتخاب تصاویر نقاشی و همچنین بدنه بیرونی ساختمان به درجات مختلفی از پیچیدگی علاقه مند هستند. با توجه به میزان پیچیدگی و سادگی مطلوب برای افراد با مزاج های مختلف در طراحی فضای معماری ، بدنه های شهری و به طور کلی کالبد مصنوع فضایی می توان فضایی آرامش بخش و سلامت محور خلق نمود.

مقدمه

شرایط جسمی و روحی افراد بر گرایش آنها به عوامل محیطی موثر است. با توجه به تفاوت های فردی میان انسان ها به نظر نمی رسد تمامی آنها به شکل ها یا الگو های بصری یکسانی علاقه مند باشند. یکی از این عوامل محیطی که میتواند برای افراد مختلف کشش و جذابیت متفاوتی ایجاد کند میزان سادگی و پیچیدگی سطوحی چون بدنه های شهری، نما های ساختمانی و تصاویر گرافیکی است. تحقیقات بسیاری در حوزه گرایش انسان به درجات مختلف پیچیدگی صورت گرفته است. بیشتر این مطالب که در مورد تفاوت های فردی در واکنش به الگو های محیط نوشته شده به شدت نظری اند، البته برخی مطالعات تجربی نیز نشان می دهند که لذت بردن از الگو ها و متغیر های آن با ویژگی های فردی همبستگی دارد (۱). مفاهیمی چون نظم و بی نظمی ، سادگی و پیچیدگی سالهاست توجه نظریه پردازان معماری چون ونتوری و رفتار شناسانی چون آرنهایم را به خود جلب کرده است. پیچیدگی از طریق شاخصه های مختلف مانند تعداد عناصر یک نظام، تازگی و شگفتی آور بودن، الگو های بافت و همچنین سطوح نظم دهنده عناصر قابل اندازه گیری می باشد. برای مفهوم سادگی و پیچیدگی تعاریف مختلفی ارائه شده است. تعریفی که در این تحقیق مبنا قرار گرفته تعداد زیاد اجزای تشکیل دهنده، تعدد اصول نظم دهنده و تناقض و تقابل قابل توجه میان اجزا را به عنوان شاخصه های تعیین کننده ساختار پیچیده معرفی می کند (۲). در روانشناسی محیطی، تاثیر دوره های مختلف روانشناختی زندگی فرد بر گرایش او به پیچیدگی و سادگی مورد توجه می باشد. در این فرضیه محیط جغرافیایی و شرایط اجتماعی نیز دخیل دانسته شده است (۳). مطالعات زیست شناختی در زمینه میزان پیچیدگی مطلوب انسان نشان داده برانگیختگی ناشی از پیچیدگی موجب لذت برای مخاطب می باشد. برانگیختگی مطلوب برای افراد مختلف وابسته به محیطی که به آن خو گرفته و حالات فردی ادراک کننده است (۴). به طور کلی نظرات متفاوتی در مورد میزان پیچیدگی مناسب و

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-02-15]

خوشایند برای انسان ها وجود دارد، همانطور که اشاره شد عوامل متعددی در این مهم تاثیر گذارند، برای مثال شرایط و الگو هایی که افراد به آن خو گرفته اند، شرایط روحی لحظه ای مشاهده کننده، عوامل فرهنگی و ویژگی های جغرافیایی از جمله این عوامل هستند (۵ و۶). می توان گفت فرد ادراک کننده و ویژگی های فردی آن می تواند یکی از مهم ترین عوامل در این فرایند باشد. روحیات فرد، درونگرایی یا اجتماعی بودن و نوع پردازش ذهنی در این علاقه مندی تاثیر مستقیم دارد. همانگونه که مشاهده می شود تحقیقات مختلف تاثیر تفاوت گرایش یک فرد در دوره های مختلف زندگی و محیط های جغرافیایی و فرآیند های زیست شناختی را در میزان گرایش به پیچیدگی و سادگی مطرح می نماید (۱). لذا در این تحقیق جهت تقسیم بندی افراد جامعه از یک مفهوم جامع که در برگیرنده ویژگی های جسمی و روحی بوده و متاثر از تغییرات محیطی و اقلیم های جغرافیایی، سن و جنس می باشد استفاده نمودیم. این مفهوم که در مکتب طب ایرانی به نام "مزاج" شناخته می شود افراد را بر اساس کیفیات چهارگانه ی سردی و گرمی و همچنین خشکی و تری موجود در بدن انسان به چهار دسته اصلی تقسیم می کند (۷و ۸). کنش و واکنش این کیفیات در درون هر فرد مزاج اختصاصی وی را پدید می آورد. افراد می توانند گرم تر، سرد تر، خشک تر و یا مرطوب تر از حد متعادل باشند. دسته بندی چهارگانه شامل مزاج های سرد و خشک، سرد و تر، گرم و خشک، گرم و تر می باشد که هر دسته دارای خصوصیات جسمی و روحی مخصوص به خود هستند(۹). در این تحقیق تمایلات افراد با دو مزاج کاملا متضاد "سرد و خشک" و "گرم و تر"به کیفیت سادگی و پیچیدگی مورد بررسی قرار گرفته است. اشخاص دارای مزاج گرم و تر معمولا افرادی اجتماعی ، برونگرا و شجاع می باشند. این افراد که اغلب درشت هیکل و عضلانی هستند دارای رنگ پوستی متمایل به سرخی و حرارت بالای بدن بوده و خواب آلودگی و گاهی اوقات ضعف در تمرکز از خصوصیات آنان به شمار میرود. مزاج سرد و خشک در افرادی دیده می شود که درونگرا، دارای قدرت تخیل بالا، ریزبین و دقیق و تاحدی بدبین می باشند. این افراد که اکثرا لاغر و دارای حرارت بدنی پایین و رنگ چهره تیره هستند به خلوت در گوشه های دنج و تاریک علاقه مند می باشند (۱۰). هدف از این مطالعه بررسی تاثیر تفاوت های مزاجی افراد بر گرایش آنها به سادگی و پیچیدگی به منظور طراحی فضاهای معمارانه انسان مدار می باشد تا با در نظر گرفتن تمایزات فردی انسانها بتوان به نیاز های متفاوت مزاجی هر کدام پاسخ داد و فضایی آرامش بخش و سلامت محور خلق نمود.

روش کار

در طی ۵ روز ۱۶۵ نفر از مراجعین درمانگاه طب سنتی دانشگاه تهران که مایل به همکاری بودند توسط پرسشنامه مزاجی و معاینه فیزیکی، مزاج سنجی شدند که از بین آنها ۵۰ نفر با مزاج سرد و خشک و ۵۰ نفر با مزاج گرم و تر وارد مطالعه شدند.پرسشنامه مزاجی شامل ۳۲سوال است که در ۴ قسمت ۸ سوالی تدوین شده و هر قسمت به اندازه گیری یکی از پارامتر های سردی ، گرمی ، رطوبت و خشکی مزاج پرداخته است. برای سنجش میزان گرایش افراد به سادگی و پیچیدگی پرسشنامه محقق ساخت در اختیار افراد مورد مطالعه قرار گرفت. برای تدوین این پرسشنامه با مطالعه کتابخانه ای مواردی از قبیل تعداد اصول نظم دهنده ، میزان هماهنگی عناصر تشکیل دهنده تصویر ، میزان تناقض و تقابل در ترکیب اجزا مورد نظر قرار گرفتند. بر این اساس تلاش شد تصاویر دو بعدی با ترکیب متناسبی از کیفیات ذکر شده انتخاب شوند. این تصاویر در دو بخش ساختمان های مختلف با ترکیب های حجمی ساده و پیچیده و تصاویر انتزاعی (به جهت عدم تداعی خاطره یا عدم تطبیق با علاقه مندی فردی) انتخاب شدند. در هر دو بخش تلاش شد با در نظر گرفتن عوامل تشدید کننده پیچیدگی ، ترکیبی متناسب از تصاویر ساده و پیچیده در تصاویر انتزاعی یا ترکیب حجمی عناصر تشکیل دهنده ساختمان انتخاب شوند. مجموعه تصاویر انتخابی در پرسشنامه قرار گرفتند و با روش دلفی از ۷ نفر از متخصصین معمار و ۷ نفر از متخصصین گرافیک خواسته شد تا در مورد میزان سادگی و پیچیدگی تصاویر امتیاز دهند. با بررسی نتایج نمره دهی متخصصین گزیده ای از تصاویر که به توافق اکثریت جامعه متخصصین پیچیده یا ساده تشخیص داده شده بود ، در پرسشنامه ی سنجش گرایش و علاقه مندی افراد به پیچیدگی قرار گرفتند. این پرسشنامه محقق ساخت در دو بخش تدوین شد. بخش اول برای تصاویر انتزاعی و بخش دوم مربوط به تصاویر ساختمان ها در دو کیفیت ساده و پیچیده تدوین شد. روایی و پایایی پرسشنامه سنجیده شد (α=۰/۷۷). داده های هر دو پرسشنامه مزاجی و گرایش به پیچیدگی با نرم افزار SPSS ۲۲- مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و معنا داری و نوع ارتباط میان مولفه های مورد نظر سنجیده شد. سطح معنا داری ۹۵٪ در نظر گرفته شد.

یافته ها

در مجموع ۱۰۰ نفر با توزیع یکسان مزاجی (۵۰ نفر مزاج سرد و خشک و ۵۰ نفر مزاج گرم و تر) و میانگین سنی ۲۸ سال با جنسیت ۴۶ درصد آقا و ۵۴ درصد خانم پرسشنامه را تکمیل کردند. به طور کلی میان تفاوت مزاج و گرایش به سادگی یا پیچیدگی در دو بخش تصاویر انتزاعی و تصاویر بدنه بیرونی ساختمان ها ارتباط معناداری یافت شد. در بخش گرایش به تصاویر نقاشی مزاج سرد و خشک نسبت به مزاج گرم و تر

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-02-15]

گرایش بیشتری به طرح های پیچیده در مقایسه با طرح های ساده داشتند. ولی در بخش گرایش به بدنه بیرونی ساختمان ها مزاج گرم و تر نسبت به مزاج سرد و خشک گرایش بیشتری به ساختمان هایی با ترکیب حجمی پیچیده تر نسبت به ساختمان هایی با ترکیب ساده و عناصر هماهنگ دارد. در جدول زیر معناداری تفاوت میان انتخاب دو مزاج گرم و تر و سرد و خشک در هر دو بخش مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۱ : بررسی تفاوت در گرایش مزاج سرد و خشک و گرم و تر به مولفه پیچیدگی در تصاویر انتزاعی

مزاج	گرایش به سادگی و پیچیدگی در تصاویر انتزاعی	مقایسه انتخاب دو مزاج
سرد و خشک	مزاج سرد و خشک گرایش بیشتری به تصاویر نقاشی با طرح های پیچیده نسبت به تصاویر نقاشی ساده داشتند.	تفاوت در انتخاب دو مزاج سرد و خشک و گرم و تر معنا دار بدست آمد. P=۰/۰۴ مزاج سرد و خشک نسبت به مزاج گرم و تر گرایش بیشتری به تصاویر نقاشی با طرح های پیچیده نسبت به تصاویر نقاشی ساده داشتند.
گرم و تر	مزاج گرم و تر گرایش بیشتری به تصاویر نقاشی با طرح های ساده نسبت به تصاویر نقاشی پیچیده تر داشتند.	

جدول ۲ : بررسی تفاوت در گرایش مزاج سرد و خشک و گرم و تر به مولفه پیچیدگی در بدنه بیرونی ساختمان

مزاج	گرایش به سادگی و پیچیدگی در بدنه بیرونی ساختمان	مقایسه انتخاب دو مزاج
سرد و خشک	مزاج سرد و خشک گرایش بیشتری به ساختمان هایی با ترکیب حجمی و بدنه بیرونی ساده در مقابل ساختمان هایی با بدنه بیرونی و ترکیب پیچیده تر داشتند.	تفاوت در انتخاب دو مزاج سرد و خشک و گرم و تر معنا دار بدست آمد. P=۰/۰۲۹ مزاج گرم و تر نسبت به مزاج سرد و خشک گرایش بیشتری به ساختمان هایی با ترکیب حجمی و بدنه بیرونی پیچیده در مقابل ساختمان هایی با بدنه بیرونی و ترکیب ساده تر داشتند.
گرم و تر	مزاج گرم و تر گرایش بیشتری به ساختمان هایی با ترکیب حجمی و بدنه بیرونی پیچیده در مقابل ساختمان هایی با بدنه بیرونی و ترکیب ساده تر داشتند	

بحث و نتیجه گیری

این مطالعه برای اولین بار میزان گرایش افراد با تمایز مزاجی به کیفیت سادگی یا پیچیدگی در تصاویر و ترکیب های حجمی را مورد بررسی قرار داده است. به طور کلی ارتباط میان تفاوت های مزاجی افراد با اختلاف در گرایش به مولفه سادگی یا پیچیدگی در دو بخش تصاویر دو بعدی و ترکیب حجمی ساختمان معنا دار بدست آمد و فرضیه مورد بررسی تایید شد.

گرایش به تصاویر انتزاعی

با توجه به یافته های تحقیق مزاج سرد و خشک نسبت به مزاج گرم و تر گرایش بیشتری به طرح های پیچیده که در آنها تعداد عناصر نظم دهنده بیشتر بوده و تصاویر با هماهنگی کمتری با یکدیگر ادغام شده و در ترکیب طرح ها تقابل و تناقض بیشتری مشاهده میگردد نشان داده اند. با مطالعه در مبانی نظری و منابع موجود طب سنتی قدرت بالای تخیل در مزاج خشک در مقابل کاهش خیال انگیزی ذهن در مزاج مرطوب به صراحت بیان گردیده است (۱۱). به طور کلی افراد خلاق خطوط ترسیم شده پیچیده را دوست دارند (۱). در نتیجه میتوان بیان کرد افراد با مزاج سرد و خشک به سبب ریز بینی و خلاقیت که از ویژگی های خلقی این طبع و به علت خشکی مزاج آنان است به طرح های پیچیده تر گرایش بیشتری دارند. در مقابل افراد با مزاج گرم و تر به سبب کاهش خیال انگیزی و تمرکز پایین تر گرایش کمتری به طرح های پیچیده دارند و به عبارتی حد پایین تری از پیچیدگی برای آنها خوشایند است.

دیاگرام ۱ : ارتباط میان مزاج سرد و خشک و گرم و تر با گرایش به طرح های پیچیده و ساده

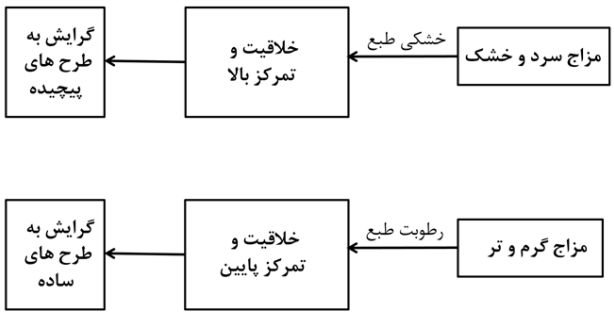

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-02-15]

گرایش به فرم های ساختمانی

با توجه یافته های تحقیق بر خلاف گرایشات افراد به تصاویر انتزاعی ، مزاج گرم و تر نسبت به مزاج سرد و خشک گرایش بیشتری به ترکیب های پیچیده حجمی نمای ساختمان نشان داده است. طرح هایی که در آنها تعداد عناصر نظم دهنده بیشتر بوده و ساختمان ها با هماهنگی کمتری با یکدیگر ادغام شده و در ترکیب احجام تقابل و تناقض بیشتری مشاهده میگردد، بیشتر مورد توجه افراد دارای مزاج گرم و تر قرار گرفته است. با مطالعه در مبانی نظری و منابع موجود طب سنتی بر اساس اندیشه فیلسوفانی چون ابن سینا و سهروردی نشان داده شد که خشکی عامل تقویت حافظه و تخیل است و این ویژگی زمینه تقویت شخصیت درونگرا را فراهم می آورد. به عکس رطوبت با انتقال ویژگی های آب یعنی شکل پذیری و دگرگون گرایی، زمینه ساز تقویت برون گرایی شخصیت می باشد (۱۲). علاوه بر عامل رطوبت حرارت مزاجی نیز بر برون گرای مزاج تاثیر میگذارد . گرمی و تری طبع سبب زود جوشی و خوش مشربی میگردد.به طور کلی در منابع طب سنتی برای مزاج گرم و تر ویژگی خلقی برون گرایی و اجتماعی بودن و برای مزاج سرد و خشک ویژگی درون گرایی و تودار بودن ذکر گشته است (۱۳). به گفته معماریان درون گرایی قبل از این که رنگ معماری به خود بگیرد از دیدگاه اخلاق و عرفانی در برگیرنده مفاهیمی چون تودار بودن؛ گرایش به حالات درونی و پرهیز از نشان دادن آن حالات به تظاهر است (۱۴). با توجه به توضیحات فوق مزاج سرد و خشک به سبب درون گرایی شخصیتی ترجیح میدهند عناصر تشکیل دهنده نمای بیرونی و ترکیب حجمی خارجی بنا با یکدیگر هماهنگ تر بوده تا مجموعه ساده به نظر برسد و تظاهر بیرونی کمتری داشته باشد.گرم و تر مزاجان به سبب برون گرایی و طبع گرم و مرطوب خود علاقه بیشتری به تظاهر و ساختار های پیچیده در جلوه بیرونی ساختمان دارند. در این ساختارها احجام گاهی با تناقض و تضاد با یکدیگر ترکیب شده و مجموعه از تعداد اصول نظم دهنده متعددی پیروی می کند و از هماهنگی کمتری برخوردار است. همان طور که اشاره شد لذت بردن به میزان هیجان به وجود آمده از الگوهای بصری بستگی دارد. بزرگی و آستانه تغییر مورد نیاز برای هیجانزده شدن افراد در محیط، به حالات ادراک کننده بستگی دارد، مدل کلی رابطه میزان هیجان و گرایشات افراد برون گرا و درون گرا نشان می دهد افراد درون گرا بر خلاف افراد برون گرا ، سطوح پایین تری از هیجان را ترجیح می دهند (۱۵). لذا به نظر میرسد همانطور که در نتیجه پاسخ دهی جامعه آماری سرد و خشک و گرم و تر مزاجان آمده است گرایش افراد با مزاج سرد و خشک به ساختمان هایی با ترکیب حجمی و بصری بیرونی ساده تر و گرایش افراد با مزاج گرم و تر به ساختار های پیچیده تر حجمی، هم راستا با نیاز های طبعی آنها قرار داشته باشد.

دیاگرام ۲ : ارتباط میان مزاج سرد و خشک و گرم و تر با گرایش به ساختمان هایی با ترکیب حجمی پیچیده یا ساده

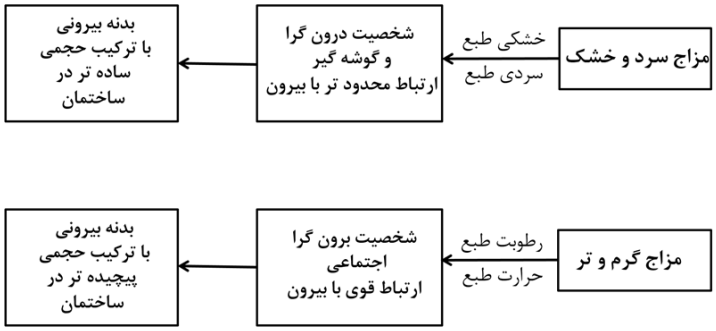

به طور کلی همان طور که مشاهده شد مزاج های مختلف در انتخاب تصاویر نقاشی و همچنین بدنه بیرونی ساختمان به درجات مختلفی از پیچیدگی علاقه مند بودند. مزاج های سرد و خشک با وجود این که در انتخاب تصاویر نقاشی به طرح های پیچیده امتیاز بیشتری دادند در انتخاب بدنه بیرونی ساختمان ترکیب های ساده تر و هماهنگ تر را ترجیح داده اند.مزاج های گرم و تر نیز باوجود انتخاب تصاویر نقاشی با طرح های ساده تر و منظم تر ساختمان هایی با ترکیب حجمی پیچیده تر را ترجیح داده اند. این موضوع با توجه به توضیحاتی که در مورد روحیات هر یک از طبایع در مکتب طب سنتی داده شده است منطقی به نظر میرسد. افراد سرد و خشک با ویژگی هایی چون درون گرایی ، ریز بینی ، خلاقیت و گرایش به فعالیت های فردی طرح های نقاشی خلاقانه تر را ترجیح میدهند. خطوط و نقوش پیچیده در نقاشی برای طبع خلاق و ذهن خیال انگیز این گروه مورد پسند تر است. در انتخاب بدنه بیرونی ساختمان موضوع متفاوت است. افراد درون گرا ترجیح میدهند نمای بیرونی ساختمان ساده تر و هماهنگ تر باشد. انتخاب کیفیت بدنه بیرونی بنا که رویکرد اجتماعی داشته با انتخاب تصویر نقاشی دو مقوله متفاوت هستند. افراد درون گرا پیچیدگی، تضاد و تناقض در ترکیب بیرونی ساختمان را در اولویت قرار

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-02-15]

نمیدهند. همان طور که در معماری سنتی مناطق سرد و خشک نیز مشاهده می کنیم در معماری این مناطق جداره های بیرونی ساختمان به نسبت سایر مناطق یکدست و هماهنگ طراحی شده است. گرم و تر مزاجان نیز به همین ترتیب گرایش متفاوتی به سطوح پیچیدگی در دو بخش انتخاب تصویر و انتخاب ساختمان دارند.

انتخاب در میان تصاویر نقاشی یا بدنه های بیرونی ساختمان برای افراد میتواند از عوامل متعددی تاثیر پذیرد. تجربه های فردی ، فرهنگ ، سن و سال و شرایط روحی خاص مانند افسردگی یا شوق و هیجان میتواند در انتخاب تصویر مورد علاقه یا ساختمان مورد پسند موثر باشند. از آن جایی که مبانی تحقیق پیش رو بر شاخصه های روحی و جسمی انسان پایه گذاری شده است ، با توجه به فاکتور های دخیل فرایند طی شده و نتایج حاصل به صورت قطعی نمی باشند. اخلاق و روحیات انسان ها در یک بازه و طیف قرار می گیرد و امکان تغییر تدریجی برخی خصوصیات مزاجی بر اساس افزایش سن و عوض شدن شرایط محیطی امکان پذیر است ، با توجه به مرز ظریف میان مزاج ها ، تفکیک مزاجی دقیق افراد در برخی موارد مشکل به نظر می رسد و نیاز به دقت بالا در این زمینه دارد . با این وجود با اتکا به مسیر طی شده، مزاج سنجی کاربران و بررسی گرایشات آنها به نظر می رسد نتایج حاصل تا حدودی قابل تعمیم می باشند.

آشنایی با این مبانی به طراحان کمک می کند تا در طراحی فضای معماری ، بدنه های شهری و به طور کلی کالبد مصنوع به تفاوت های انسان ها با یکدیگر توجه کنند. در صورت عدم شناخت این تفاوت ها ، معمار در طراحی ، شرایط و گرایشات روحی خود را مبنا قرار می دهد. با توجه به تغییر و تحول سریع زمانه و ثبات گرایشات و نیاز های کلی روانی و جسمی انسان به نظر می رسد برای معماران و طراحان فضای شهری واجب باشد تا با مبانی مزاجی که شامل شرایط روحی و جسمی کاربران فضاها می باشد آشنا شوند تا همگام با مدرن شدن شیوه ها و ابزار های ساخت ، مبانی انسان شناختی نیز رعایت شوند. ریشه یابی مزاجی گرایش به کیفیت سادگی و پیچیدگی تا به حال انجام نشده است. از آن جایی که پایه ی مبانی حاصل بر شرایط روحی و جسمی انسان ها نهاده شده است ، میتواند به عنوان اصولی انسان مدار بر سبک های جهانی معماری تاثیر گذار باشد. بدیهی است با عدم رعایت اصول کالبدی ، مبنی بر شاخصه های انسان شناسی قطعا فضایی پاسخ گو و آرام بخش برای زیست انسان طراحی نخواهد شد.

References

1-Lang J. creating architectural theory: the role of the behavioral sciences in environmental design. published by Van Nostrand Reinhold. 1998

2-Venturi R. complexity and contradiction in architecture. published by the museum of modern art.New york. 1966

3-Anne Tyng. Number is Form and Form is Number. Interview by Kirkbride R, Nexus Network Journal. 2005; vol. 7 no. 1

4-Altman I, Joachim F, et al. human behavior and environment: advances in theory and research, New York. 1980; Vol: 1

5-Rappaport A. the importance and nature of environment perception, in human aspects of Urban Form. New York. 1977; p (178-247)

6-Martin K. subjective impressions and objective measurements of old and new facades. Mimarlic Bulteni , 1978; P(97-105)

7-Arzani M. Mofareholgholob, research and edit: Nazem E, Publisher : Almai, 2011; n1

8-Aghili Khorasani M. kholasatolhekma, research and edit: Nazem E, publisher : esmailian, Ghom, 2007; vol: 1

9-Gharashi A. Almojez felteb, research and edit: Gharabavi A, Publisher : Bahereh, Ghahereh; 2010

10-Ibn sina. Ghanon, translater : Sharafkandi A , Publishers: Sorush , 2011; p 28

11-Naseri M, Rezai Zadeh H, Chopani R, Anoshiravani M. Review on general features of traditional medicine, Publisher: Tehran city publish, 2010; p 15

12-Dehghani Tafti M, Noghrekar A, Hamzehnejad M. unison of the phenomenological theory of genius loci and Islamic philosophy Dispositional influence of climate and its consequences on the design of environment: International Journal of Architecture & Urban Planning, 2012; vol:22, n:1

13-Akhavini Bokhari A, Rabi I. Hedayatol moteallemin felteb, publisher: Ferdusi university of Mashhad, 2002; p 58

14-Memariyan G. Introduction to house typology in Iran: House without courtyard. Publisher: Tehran University of Science and Technology, Tehran. 1990.

15-Eysenck H, The inequality of man: published by Temple Smith. The University of Michigan. 1973; P(103-105)

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-02-15]

The difference in human temperaments and the tendency to complexity

Zarghami E (PhD), Dadras F (PhD Candidate)*, Hoseini-Yekta N (MD)

Abstract

Introduction: the individuals' physical and mental dissimilarities influence on their tendency towards the environmental features. The objective of this study is to evaluate the effect of the human individual beings distinctions, based on the classification of the temperament as comprehensive definition in the traditional medicine, on the tendency of the people towards the environmental simplicity and complexity.

Methods: this study was performed on 165 patients of the traditional medicine clinic in Tehran University. The temperament questionnaire and physical examination were used to define the temperament; also, the researcher provided questionnaire was used to evaluate the tendency towards the complexity feature in two segments of buildings and abstract pictures.to formulate the questionnaire of tendency to the complexity, all of the selected pictures was chosen based on the Delphi method and the survey of the seven graphic experts and seven architecture experts. The validity and reliability of the questionnaire examined. The data of both of the questionnaire were analyzed by the use of BMI SPSS 22 software.

Results: totally, 100 persons with similar temperaments distribution (50 persons with cold and dry temperament and 50 persons in wet and hot temperament) completed the questionnaires. In the section of the tendency to the painting pictures, the cold and dry temperament has more tendencies towards the complex designs, in comparison to the simple designs, but in the section of the tendency towards the exterior facade of the buildings, the hot and wet temperament has more tendencies to the buildings with more complexity and mass.

Conclusion: different temperaments are interested in various degrees of complexity in choosing the paintings and exterior facade of the buildings. Based on the degree of the desired complexity and simplicity for the people with different temperaments, it is possible to create a relaxation and health-centered spaces in designing the architecture space and the urban bodies of the cities.

---

*Corresponding Author:PhD Candidate, Department of architecture, Shahid Rajaee Teacher Training University, Tehran, Iran. Email: faeze_dadras@yahoo.com

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-02-15]